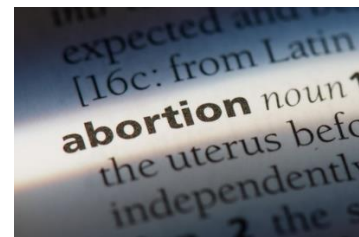

Brussel 23/07/2020

Abortus als patiëntenrecht

Marc Cosyns

Abortus uit het strafrecht! Een slogan die al sterk weerklinkt begin jaren '70 van vorige eeuw. En het had gekund, bijna 50 jaar later. De voorzitter van de Kamer stuurde begin dit jaar, voor de stemming, het wetsvoorstel voor alle zekerheid naar de Raad van State. De Raad formuleerde geen fundamentele bezwaren. Het wetsvoorstel had een parlementaire meerderheid en kon gestemd worden. Drie zogenaamde koningen zorgden er echter voor dat men het wetsvoorstel een derde en een vierde maal naar de Raad van State stuurde. In tegenstelling tot een echte koning die in 1990 de parlementaire democratie niet kon doorkruisen.

In artikels 7, 8 en 10 van het wetsvoorstel wordt vrijwillige zwangerschapsafbreking toegevoegd aan de diensten van onze gezondheidszorg, inzake de rechten van de patiënt (wet 2002), inzake de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (wet 2015) en inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg (wet 2019).

Drie wetten die sinds het begin van de 21ste eeuw de keuze en de inzet voor een kwaliteitsvolle gezondheidszorg mogelijk maken. Uitgevoerd door gekwalificeerde zorgverleners en ten dienste van mensen die rechten hebben en die zorg nodig hebben, binnen een bepaalde context met individuele doelstellingen. Wat betreft vrijwillige zwangerschapsafbreking kadert dit in het recht op kwaliteitsvolle seksuele en reproductieve gezondheidszorg.

Het zou logisch en consequent zijn dat men abortus volledig uit de strafwet schrapt en de wet niet alleen versoepelt, zoals nu nog in het voorstel, wat betreft zwangerschapstermijn (18 weken) en bedenktijd (48 uur). Mogen en moeten we niet veronderstellen en vertrouwen dat vrouwen (en hun omringenden) bewuste keuzes kunnen maken inzake hun seksualiteit en reproductie? Tenminste als preventie en voorlichting voldoende voorhanden zijn. Mogen en

moeten we niet veronderstellen en vertrouwen dat zorgverleners dezelfde beroepsintegriteit aan de dag leggen als bij eender welke andere zorgmedische handeling of ingreep?

Eens men in een maatschappij aanvaardt dat zwangerschap mag 'voorbehoed' en 'afgebroken' worden zoekt men naar de meest kwaliteitsvolle manier om dit mogelijk te maken. Veiligheid, betrouwbaarheid en comfort zijn hierbij de leidende principes. Wat is het verschil tussen 18 en 19 weken? Wat is het verschil tussen een afbreking tot vlak voor de geboorte omwille van medische redenen en een niet-medische abortus? In een zorgcontext waar we de mens als een eco-bio-psychosociaal en zingevend individu beschouwen en benaderen zijn er geen ethisch-filosofische argumenten.

Ook niet de maakbare levensvatbaarheid die alsmaar verlengd zal worden tot en met een maakbare zwangerschap buiten de baarmoeder. Welke meerwaarde heeft een opgelegde bedenktijd van twee dagen, zes dagen, of zelfs geen dagen bij zwangerschapsduururgentie? Geef en neem de bedenktijd die nodig en zinvol is zoals bij andere zorgmedische handelingen. In onderling overleg, interdisciplinair en op basis van transparante informatie. Om empathisch en detaboeïserend tot een beslissing te komen die actueel de best mogelijke is voor die specifieke vrouw. En draag zorg voor de opvolging en zinvolle opvang waar nodig.

Men zou kunnen inzetten op verschillende benaderingen afhankelijk van de tijdsperiode in de menstruele cyclus of het zwangerschapsverloop. Bij wijze van voorstel, in cascade:

- Zwangerschap voorkomen, indien duidelijk vooraf niet gewild: natuurlijke, mechanische en/of medicamenteuze anticonceptie;
- Bevruchting mogelijk in een cyclus en niet gewild: noodanticonceptie (via apotheker) of once a monthpil (bloeding opwekken op de te verwachten dagen dat maandstonen optreden met afbreken van vruchtbeginsel indien aanwezig -niet commercieel geregistreerd in België-)
- Uitblijven van de maandstonen bij een cyclus waarbij zwangerschap mogelijk maar niet bevestigd, doch niet gewild: overtijdbehandeling medicamenteus of mechanisch tot twee weken na de te verwachten maandstonen (cfr Nederlandse wetgeving);
- Zwangerschap bevestigd doch niet gewild: afbreking mogelijk tot 9 weken (medicamenteus), tot 16 weken (mechanisch), tot 39 weken (medicamenteus met sedatie). Alternatief indien men geen afbreking wil: anoniem of discreet bevallen (cfr Franse wetgeving), vondelingenluik, afstand tot pleeggezin of adoptie (tot 2 maanden na geboorte).

In al deze situaties is begeleiding preventief en achteraf onontbeerlijk maar sterk afhankelijk van de zwangerschapsduur en de context, op maat van die individuele vrouw.

Samen met zoveel andere zorgverleners zet ik mij nog altijd sterk in voor preventie, overleg en begeleiding. Vertrouwen in de vrouw en haar omgeving, vertrouwen in de deskundige begeleiding van de zorgverleners is de onontbeerlijk leidraad. Specifieke strafmaat inbouwen is overbodig gezien wettelijke en deontologische controle bestaat, met strafmaatregelen indien nodig.

Een strafmaat inbouwen voor hen die vrouwen zouden verhinderen die voor een abortus kiezen, zoals voorzien in het wetsvoorstel (art 4) getuigt evenzeer van eenzelfde wantrouwen en gebrek aan democratisch functioneren.

In een parlementaire democratie waar mensen en patiënten het recht hebben hun seksualiteit en reproductie zelf te bepalen, te beleven en zin te geven is abortus een logisch vrouwen- en patiëntenrecht.

<https://twitter.com/MediQuality/status/1285909242151657473>

Over de auteur

Marc Cosyns (1954) is een Gentse huisarts en werd vooral bekend als voortrekker van euthanasie in de jaren '90. Cosyns doceert medische ethiek, deontologie en palliatieve zorg aan de Vakgroep Volksgezondheid en eerstelijnszorg UGent. Hij schrijft in eigen naam.

Verwante artikels

- [15/07 - Versoepeling abortuswet opnieuw uitgesteld](#)
- [10/06 - Ondraaglijk psychisch lijden, dementie en voltooid leven: steeds meer nuance in het debat \(enquête ethiek, deel 3\)](#)
- [19/05 - Triage met gezond verstand \(opinie dr. Marc Cosyns\)](#)
- [10/03 - Collectief van gezondheidswerkers kant zich tegen versoepeling abortuswet](#)
- [05/03 - Wetsvoorstel rond versoepeling abortus volgende week op de agenda van de Kamer](#)
- [07/02 - Uitbreiding abortuswet - Voor- en tegenstanders lezen bevestiging in evaluatieverslag](#)